

Київський університет імені Бориса Грінченка

О.Л. Мерзлякова
Л.Л. Хоружа

ПРАКТИКУМ З КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Навчально-методичний посібник

Рекомендовано до друку
Вченою радою Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 4 від 19.12.2019 р.)

Автори:

Мерзлякова О.Л., доцент кафедри освітнього лідерства Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат психологічних наук;

Хоружа Л.Л., завідувач кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор.

Рецензенти:

Столярчук Олеся Анатоліївна, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор психологічних наук, доцент;

Савченко Олександра Яківна, головний науковий співробітник Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України.

Мерзлякова О.Л.

М52 Практикум з критичного мислення : навч.-метод. посіб. /
О.Л. Мерзлякова, Л.Л. Хоружа. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка,
2020. — 160 с.

ISBN 978-617-658-079-9

У навчально-методичному посібнику висвітлено психологічні аспекти критичного мислення, подано інструментарій та алгоритми його розвитку, визначено когнітивні й практичні дидактичні стратегії реалізації цього процесу. Основу «Практикуму з критичного мислення» складають приклади, практичні поради щодо поетапності процесу розвитку критичного мислення; кожна тема завершується підсумковою mind-map, що узагальнює та візуалізує поданий попередньо матеріал. Зміст посібника містить схеми, таблиці, глосарій та мініхрестоматію.

Рекомендовано для студентів — майбутніх педагогів, психологів; учителів середніх закладів освіти як для самостійного опрацювання, так і опанування в межах методичної роботи, підвищення кваліфікації; аспірантів, які вивчають цю проблематику.

УДК 159.955.5:37(075.8)

ISBN 978-617-658-079-9

© Мерзлякова О.Л., Хоружа Л.Л., 2020
© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020

ЗМІСТ

Вступ	3
ПСИХОЛОГІЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ	5
Критичне мислення: що, де, як, навіщо?	7
Інструментарій критичного мислення	22
Складові критичного мислення	32
Інтерпретація як шлях формулювання власних ідей та розуміння ідей інших	32
Аналіз та аналітична діяльність у контексті критичного мислення	40
Оцінка: сталі стереотипи та нове розуміння	55
Умовивід як навичка бачити головне	65
Пояснення та алгоритм добору змісту інформаційного повідомлення	74
Саморегуляція як спосіб залишатись на позиції критичного мислителя	83
ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ	96
Наукова думка щодо можливостей розвитку критичного мислення	96
Когнітивні дидактичні стратегії розвитку критичного мислення	100
Практичні дидактичні стратегії у розвитку критичного мислення	104
Алгоритм активізації критичного мислення	116
Післямова	124
Глосарій	128
Критичне мислення: мініхрестоматія	134